

Документ 138-2017-п, чинний, поточна редакція — **Редакція від 10.12.2021**, підстава - [1269-2021-п](#)

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 10 березня 2017 р. № 138
Київ

Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту

*{Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ
[№ 1269 від 24.11.2021](#)}*

Відповідно до частин [п'ятої](#), [десятої](#) та [чотирнадцятої](#) статті 32 Кодексу цивільного захисту України Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Затвердити такі, що додаються:

- 1) [Порядок створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку](#);
- 2) [Порядок використання у мирний час захисних споруд цивільного захисту для господарських, культурних і побутових потреб](#);
- 3) [Типовий договір оренди захисних споруд цивільного захисту](#).

2. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України згідно з [переліком](#), що додається.

Прем'єр-міністр В.ГРОЙСМАН
України
Інд. 75

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 10 березня 2017 р. № 138

ПОРЯДОК

створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку

Загальна частина

1. Цей Порядок визначає механізм створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту (далі - захисні споруди), у тому числі споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів, та ведення його обліку.

2. Дія цього Порядку не поширюється на захисні споруди, які входять до складу запасних пунктів управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, а також споруди, призначені для укриття особового складу військових підрозділів Збройних Сил, Національної гвардії, інших утворених відповідно до законів військових формувань, персоналу установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, воєнізованих формувань Державної кримінально-виконавчої служби, засуджених та осіб, узятих під варту, які утримуються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби.

{Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

3. Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення:

балансоутримувач захисної споруди - власник захисної споруди або юридична особа, яка утримує її на балансі;

будівництво захисних споруд - нове будівництво, реконструкція, реставрація та капітальний ремонт захисних споруд. Будівництво захисних споруд здійснюється відповідно до вимог [Кодексу цивільного захисту України](#), державних будівельних норм, державних стандартів і правил щодо впровадження інженерно-технічних заходів цивільного захисту з урахуванням забезпечення їх доступності для інвалідів та інших маломобільних груп населення;

утримання захисних споруд - комплекс заходів організаційного, матеріально-технічного, інженерного, фінансового та іншого характеру, що спрямовані на забезпечення готовності захисних споруд до використання за призначенням;

фонд захисних споруд - сукупність усіх захисних споруд та інших споруд, що можуть бути використані для укриття населення.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в [Кодексі цивільного захисту України](#).

Створення фонду захисних споруд

4. Фонд захисних споруд створюється міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, районними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання відповідно до [Кодексу цивільного захисту України](#).

5. Потреби в захисних спорудах визначаються:

на мирний час - у планах реагування на надзвичайні ситуації, що розробляються у масштабі галузі, Автономної Республіки Крим, області, міста, району, району у місті, суб'єкта господарювання; розділах інженерно-технічних заходів цивільного захисту схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів, схем планування окремих частин Автономної Республіки Крим, областей (районів), комплексних планів просторового розвитку території територіальної громади, генеральних планів населених пунктів, планів зонування територій, схемах інженерно-технічних заходів цивільного захисту детальних планів території (далі - розділи (схеми) інженерно-технічних заходів цивільного захисту містобудівної документації) на мирний час; розділах інженерно-технічних заходів цивільного захисту проектної документації об'єктів будівництва;

{Абзац другий пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

на особливий період - у планах цивільного захисту на особливий період, що розробляються у масштабі галузі, Автономної Республіки Крим, області, міста, району, району у місті, суб'єкта господарювання,

який продовжує роботу у воєнний час та який віднесено до категорії цивільного захисту; розділах (схемах) інженерно-технічних заходів цивільного захисту містобудівної документації на особливий період, розділах інженерно-технічних заходів цивільного захисту проектної документації об'єктів будівництва.

Під час визначення потреб враховується технічний стан наявних захисних споруд, а також наявність і технічний стан споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів.

6. Створення фонду захисних споруд здійснюється шляхом:

- 1) реалізації положень розділів (схем) інженерно-технічних заходів цивільного захисту містобудівної та проектної документації об'єктів будівництва у частині будівництва (пристосування) захисних споруд та споруд подвійного призначення;

{Абзац другий пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

- 2) комплексного освоєння підземного простору міст та інших населених пунктів для розміщення в ньому споруд соціально-побутового, виробничого та господарського призначення, що можуть бути використані для укриття населення як споруди подвійного призначення та найпростіші укриття;
- 3) взяття на облік як споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів об'єктів іншого призначення, які експлуатуються, зокрема підземних і наземних будівель і споруд, гірських та інших виробків і підземних порожнин;

{Абзац четвертий пункту 6 в редакції Постанови КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

- 4) будівництва в особливий період швидкоспоруджуваних захисних споруд та облаштування найпростіших укриттів;

{Абзац п'ятий пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

- 5) завчасного придбання (виготовлення) та утримання в мирний час спеціальних конструкцій швидкоспоруджуваних захисних споруд, зокрема блок-модульного типу, готових до монтажу та використання.

{Пункт 6 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

7. Для встановлення можливості використання для укриття населення як споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів підлягають огляду, а у разі потреби - технічному обстеженню в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України:

{Абзац перший пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

- 1) підземні переходи між станціями (транспортні, станцій метрополітену);
- 2) тунелі (станції метрополітену, автодорожні, магістральні, пішохідні);
- 3) підземні склади;
- 4) споруди котлованного типу (автостоянки, паркінги, гаражі, підземні торговельні центри, підприємства громадського харчування, магазини);
- 5) колишні оборонні об'єкти та бази;
- 6) підземні гірські виробки, печери та інші підземні порожнини різного призначення;
- 7) підвальні, цокольні і перші поверхи об'єктів цивільного і промислового призначення;
- 8) інші об'єкти, що за своїми технічними характеристиками та захисними властивостями можуть бути використані для укриття населення.

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, обласні, районні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи місцевого самоврядування з метою взяття на облік як споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів об'єктів іншого призначення, що експлуатуються і належать до сфери їх управління, відповідно до визначених повноважень можуть утворювати постійні або тимчасові комісії.

{Абзац десятий пункту 7 в редакції Постанови КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

8. В особливий період наросування фонду захисних споруд здійснюється шляхом будівництва (монтажу) швидкоспоруджуваних захисних споруд, зокрема із спеціальних конструкцій блок-модульного типу, та облаштування найпростіших укриттів відповідно до завдань цивільного захисту, передбачених у планах цивільного захисту на особливий період міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної

Республіки Крим, обласних, районних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, органів місцевого самоврядування.

{Пункт 8 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

Утримання фонду захисних споруд

9. Утримання фонду захисних споруд у готовності до використання за призначенням здійснюється їх балансоутримувачами.

У разі використання однієї захисної споруди кількома суб'єктами господарювання вони беруть участь в її утриманні відповідно до договорів, укладених з балансоутримувачем захисної споруди.

Балансоутримувачі можуть організовувати утримання та експлуатацію сховищ як протирадіаційних укриттів у разі відсутності потреби в таких сховищах відповідно до вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд.

{Пункт 9 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

10. Балансоутримувач забезпечує утримання захисних споруд та інших споруд, що повинні використовуватися для укриття населення, а також підтримання їх у стані, необхідному для приведення у готовність до використання за призначенням відповідно до вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд.

Конкретний строк приведення захисної споруди в готовність до використання за призначенням (крім споруд, що відповідно до законодавства повинні перебувати в постійній готовності) зазначається в паспорті захисної споруди, а саме:

- 1) **не більше 12 годин** - для захисних споруд, призначених для укриття працівників (персоналу, найбільшої працюючої зміни) суб'єктів господарювання, віднесених до відповідних категорій цивільного захисту;
- 2) **не більше 24 годин** - для інших захисних споруд, споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів.

{Пункт 10 в редакції Постанови КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

11. Вимоги щодо утримання та експлуатації захисних споруд визначаються МВС.

12. Здійснення контролю за готовністю захисних споруд цивільного захисту до використання за призначенням забезпечує ДСНС разом з відповідними органами та підрозділами цивільного захисту, місцевими держадміністраціями.

13. У разі приватизації (корпоратизації) державного (комунального) підприємства, на балансі якого перебувають захисні споруди, уповноважений орган управління захисної споруди проводить заходи, спрямовані на визначення їх балансоутримувачів та укладення з ними договорів про утримання (зберігання) захисних споруд.

14. У разі банкрутства (ліквідації) балансоутримувача захисних споруд державної та комунальної форми власності, а також виявлення безхазяйних захисних споруд органи місцевого самоврядування за погодженням з місцевими держадміністраціями, а також центральними органами виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають захисні споруди державної форми власності, приймають рішення про їх подальше використання.

Облік фонду захисних споруд

15. Обліку підлягають усі захисні споруди, споруди подвійного призначення та найпростіші укриття на території України незалежно від форми власності.

16. Облік фонду захисних споруд ведеться в паперовій та електронній формі.

{Пункт 16 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

17. Облік фонду захисних споруд здійснюють їх балансоутримувачі.

18. Ведення обліку фонду захисних споруд здійснюється шляхом складення в паперовій формі паспорта та облікової картки захисної споруди, а також ведення в паперовій та електронній формі книги обліку захисних споруд і книги обліку споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів за формою, передбаченою вимогами щодо забезпечення нумерації та здійснення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженими МВС.

{Пункт 18 в редакції Постанови КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

19. Для забезпечення ведення обліку захисних споруд МВС запроваджує систему їх нумерації (присвоєння облікових номерів) та надає рекомендації щодо організації міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, районними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, органами місцевого самоврядування обліку фонду захисних споруд.

Спорудам подвійного призначення та найпростішим укриттям облікові номери не присвоюються.

20. Паспорт та облікова картка захисної споруди складаються балансоутримувачем після прийняття в експлуатацію завершеної будівництвом захисної споруди або за результатами її технічної інвентаризації як об'єкта нерухомого майна.

Облікова картка складається у трьох примірниках.

21. З метою присвоєння захисній споруді облікового номера балансоутримувач захисних споруд подає районним, районним у м. Києві та Севастополі держадміністраціям, органам місцевого самоврядування, до повноважень яких належать питання створення та обліку захисних споруд на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць, три примірники карток, оригінали та дві завірені ними копії паспорта на кожну захисну споруду.

22. У разі присвоєння захисній споруді облікового номера один примірник картки та оригінал паспорта з відповідною відміткою повертаються балансоутримувачу, другий примірник картки та копія паспорта залишаються у районних, районних у м. Києві та Севастополі держадміністраціях, органах місцевого самоврядування, третій примірник картки та копія паспорта надсилаються Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським держадміністраціям для організації ведення обліку фонду захисних споруд на території відповідних територіально-адміністративних одиниць.

Для організації ведення обліку захисних споруд на галузевому рівні балансоутримувач захисних споруд, що перебувають у державній власності, подає міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають захисні споруди, копії паспортів та карток з відмітками про присвоєння захисним спорудам облікових номерів.

23. ДСНС веде загальнодержавний електронний облік захисних споруд.

Електронний облік захисних споруд є спеціальним програмним забезпеченням, яке призначене для збирання, обробки та зберігання інформації про захисні споруди незалежно від форми власності і формується на підставі даних документального обліку захисних споруд.

З метою актуалізації електронного обліку захисних споруд, який веде ДСНС, її територіальні органи здійснюють щороку до 1 листопада звірку з документальним обліком захисних споруд, що веде Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації.

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації подають щороку до 1 грудня ДСНС узагальнену інформацію про наявний фонд захисних споруд у паперовій та електронній формі.

{Абзац четвертий пункту 23 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1269 від 24.11.2021}

24. Надання грифа обмеження доступу інформації про фонд захисних споруд здійснюється відповідно до законодавства.

25. З метою уточнення даних щодо обліку захисних споруд, їх технічного стану міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, районні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи місцевого самоврядування організовують проведення технічної інвентаризації захисних споруд як об'єктів нерухомого майна в порядку, визначеному Мінрегіоном.

26. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, районні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, органи місцевого самоврядування, до повноважень яких належать питання створення та обліку захисних споруд на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць, а також ДСНС та її територіальні органи створюють загальнодоступні інформаційні ресурси і забезпечують надання та оприлюднення інформації про фонд захисних споруд з дотриманням вимог законодавства про доступ до публічної інформації.

27. Зняття захисних споруд з обліку фонду захисних споруд здійснюється міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, районними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, органами місцевого

самоврядування після їх виключення за погодженням з ДСНС з фонду захисних споруд.

Вимоги щодо визначення критеріїв неможливості подальшого утримання та експлуатації захисних споруд, оформлення документів, що підтверджують таку неможливість, для прийняття міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, районними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, органами місцевого самоврядування рішень щодо виключення за погодженням з ДСНС захисних споруд з фонду таких споруд визначає МВС.

Зняття захисних споруд із загальнодержавного електронного обліку захисних споруд здійснюється ДСНС та її територіальними органами, що ведуть електронний облік на відповідних територіях, після зняття захисних споруд з обліку фонду захисних споруд, що ведеться міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, районними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, органами місцевого самоврядування та балансоутримувачами.

{Абзац третій пункту 27 в редакції Постанови КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

У разі встановлення Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, районними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, органами місцевого самоврядування потреби у захисних спорудах виключення захисних споруд з фонду таких споруд здійснюється з одночасним поповненням фонду захисних споруд.

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 10 березня 2017 р. № 138

ПОРЯДОК

використання у мирний час захисних споруд цивільного захисту для господарських, культурних і побутових потреб

1. Цей Порядок встановлює вимоги до використання у мирний час захисних споруд цивільного захисту (далі - захисні споруди) для господарських, культурних і побутових потреб (далі - потреби суб'єкта господарювання).
2. Дія цього Порядку не поширюється на захисні споруди, що перебувають у постійній готовності до використання за призначенням, а саме: у яких розташовано пункти управління; призначені для укриття працівників суб'єктів господарювання, що мають об'єкти підвищеної небезпеки; розташовані в зонах спостереження атомних електростанцій та призначені для укриття населення під час радіаційних аварій.
3. У цьому Порядку терміни вживаються у значенні, наведеному в [Кодексі цивільного захисту України](#).
4. Захисні споруди можуть використовуватися у мирний час для потреб суб'єкта господарювання за умови приведення їх у готовність до використання за призначенням у строк, визначений [Порядком створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку](#), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138.

{Абзац перший пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

Захисні споруди можуть передаватися у мирний час в оренду для задоволення потреб суб'єкта господарювання із збереженням цільового призначення таких споруд.

Використання для потреб суб'єкта господарювання захисних споруд державної власності, що перебувають на балансі суб'єктів господарювання приватної форми власності, здійснюється з урахуванням вимог законодавства у сфері управління об'єктами державної власності.

5. **Захисні споруди можуть використовуватися для потреб суб'єкта господарювання як:**

- 1) виробничі приміщення, віднесені в установленому порядку за показником вибухопожежної та пожежної небезпеки до категорій Г і Д, у яких проводяться роботи, не пов'язані з технологічними процесами, внаслідок яких виділяються шкідливі рідини, пари і гази, небезпечні для людей, і які не потребують природного освітлення (крім захисних споруд, розміщених у житлових будинках та у будинках і спорудах громадського призначення);
- 2) складські приміщення, віднесені в установленому порядку за показником вибухопожежної та пожежної небезпеки до категорій Г і Д, для зберігання майна і матеріалів (у вбудованих захисних спорудах виключно за наявності окремого входу);
- 3) приміщення для розміщення аварійних (ремонтних) та чергових служб;
- 4) основні та допоміжні (підсобні) приміщення закладів охорони здоров'я;

{Абзац п'ятий пункту 5 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

- 5) гаражі або стоянки автомобілів та автокарів (якщо це передбачено проектом будівництва захисної споруди і не потребує перепланування її основних і допоміжних приміщень);
- 6) приміщення для проведення навчальних занять;
- 7) заклади культури;
- 8) виставкові зали;
- 9) приміщення для торгівлі і громадського харчування (магазини, зали їдалень, буфети, кафе тощо);
- 10) спортивні приміщення (тири, зали для проведення спортивних занять);
- 11) приміщення для побутового обслуговування населення (ательє, пункти прокату, приймальні пункти тощо);
- 12) гардеробні та інші побутові приміщення;

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

- 13) адміністративні та офісні приміщення.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

6. Суб'єкт господарювання під час використання захисної споруди для власних потреб забезпечує:

- 1) збереження захисних властивостей споруди як в цілому, так і окремих її елементів;
- 2) герметизацію (для сховищ) та гідроізоляцію всієї захисної споруди;

{Абзац третій пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

- 3) збереження робочого стану інженерно-технічного та спеціального обладнання, засобів зв'язку та оповіщення;
- 4) належне утримання та експлуатацію захисної споруди відповідно до вимог, встановлених законодавством;
- 5) доступність захисної споруди для інвалідів та інших маломобільних груп населення.

7. Використання основних приміщень захисної споруди для потреб суб'єкта господарювання здійснюється за умови забезпечення розміщення у споруді людей, техніки та майна в кількості не більше 50 відсотків розрахункової місткості без звільнення від техніки та майна, що в них перебувають. У такому разі розміщення і складування обладнання, майна та техніки повинно здійснюватися з урахуванням забезпечення постійного вільного доступу до допоміжних приміщень споруди для їх огляду, обслуговування і ремонту інженерно-технічного обладнання.

У разі приведення захисної споруди в готовність до використання за призначенням приміщення звільняється від техніки та майна у строк, визначений [Порядком створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку](#).

{Пункт 7 в редакції Постанови КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

8. Використання систем постачання повітря захисних споруд для потреб суб'єкта господарювання можливе тільки у режимі чистої вентиляції.

9. Обслуговування та ремонт інженерно-технічного і спеціального обладнання, засобів зв'язку та оповіщення, що розміщені в захисних спорудах, які використовуються для потреб суб'єкта господарювання, повинні здійснюватися в обсягах та у строки, визначені виробником.

10. Під час використання захисних споруд для потреб суб'єкта господарювання **забороняється:**

- 1) реконструкція, у тому числі перепланування приміщень, без розроблення проектної документації на реконструкцію або перепланування;
- 2) улаштування додаткових отворів (прорізів) у несучих та огорожувальних конструкціях, які знижують рівень захисних властивостей споруди;
- 3) демонтаж існуючого інженерно-технічного та спеціального обладнання;
- 4) порушення герметизації та гідроізоляції споруди;
- 5) застосування горючих синтетичних матеріалів під час оздоблення приміщень;
- 6) встановлення та експлуатація приладів і обладнання, не передбачених проектною документацією;
- 7) перекриття фарбуванням написів на інженерно-технічному та спеціальному обладнанні про найменування заводу-виробника, технічні характеристики та його призначення.

Забороняється також використання для потреб суб'єкта господарювання таких елементів інженерно-технічного та спеціального обладнання захисних споруд:

- 1) захищеної дизельної електростанції та вентиляційних систем, які забезпечують її роботу (крім випадків їх використання як аварійних джерел електропостачання під час організації робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій і небезпечних подій та їх наслідків, а також як резервних джерел електропостачання операційних та реанімаційних блоків у закладах охорони здоров'я);

{Абзац десятий пункту 10 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 1269 від 24.11.2021](#)}

- 2) фільтрів-поглиначів;
- 3) передфільтрів;
- 4) фільтрів для очищення повітря від окису вуглецю;
- 5) засобів регенерації повітря;
- 6) гравійних повітроохолоджувачів;
- 7) аварійних резервуарів для збору фекалій.

Елементи інженерно-технічного обладнання, що розміщені в протирадіаційних укриттях, можуть експлуатуватися без обмежень.

11. У разі пристосування захисної споруди для потреб суб'єкта господарювання **дозволяється**:

- 1) спорудження тимчасових перегородок з негорючих і нетоксичних матеріалів, що легко знімаються та демонтуються у разі виникнення потреби у приведенні захисної споруди у готовність до використання за призначенням;
- 2) монтаж додаткових спеціальних систем життєзабезпечення (вентиляції, каналізації, водопостачання тощо), необхідних приладів та обладнання, а також систем протипожежного захисту згідно з встановленими вимогами до приміщень відповідного функціонального призначення за умови збереження захисних властивостей та проектних технічних характеристик захисної споруди.

Якщо для пристосування захисної споруди для потреб суб'єкта господарювання необхідно проводити реконструкцію, реставрацію або капітальний ремонт, вони здійснюються відповідно до вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, державних будівельних норм, державних стандартів і правил.

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 10 березня 2017 р. № 138

ТИПОВИЙ ДОГОВІР

оренди захисних споруд цивільного захисту

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України
від 10 березня 2017 р. № 138

ПЕРЕЛІК

постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність

1. [Постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 1999 р. № 567](#) “Про затвердження Інструкції про порядок списання непридатних захисних споруд цивільної оборони” (Офіційний вісник України, 1999 р., № 15, ст. 603).

2. [Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2000 р. № 1910](#) “Про внесення змін до Інструкції про порядок списання непридатних захисних споруд цивільної оборони” (Офіційний вісник України, 2001 р., № 1-2, ст. 22).
3. [Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2009 р. № 253](#) “Про затвердження Порядку використання захисних споруд цивільного захисту (цивільної оборони) для господарських, культурних та побутових потреб” (Офіційний вісник України, 2009 р., № 23, ст. 733).
4. [Постанова Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2011 р. № 977](#) “Про внесення зміни до пункту 2 Інструкції про порядок списання непридатних захисних споруд цивільної оборони” (Офіційний вісник України, 2011 р., № 73, ст. 2733).
5. [Пункт 16](#) змін, що вносяться до актів Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. № 1390 (Офіційний вісник України, 2012 р., № 3, ст. 85).

ТИПОВИЙ ДОГОВІР
оренди захисних споруд цивільного захисту

_____ 20__ р.
(місце укладення)

Орендодавець (уповноважена ним особа) _____,
(найменування орендодавця,

підтвердження повноважень на укладення договору)

з однієї сторони, та орендар _____
(найменування юридичної особи

або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи)

з іншої сторони (далі - Сторони), уклали цей договір про нижченаведене:

Предмет договору

1. Предметом договору є захисна споруда цивільного захисту (далі - захисна споруда)

(сховище, протирадіаційне укриття, обліковий номер)

площею _____ кв. метрів, розміщена за адресою: _____

(окремо розташована, вбудована у _____ поверхову будівлю)

що перебуває на балансі _____ (далі - балансоутримувач),

(повна назва суб'єкта господарювання)

вартість якої визначена згідно з висновком про вартість/актом оцінки на
"____" _____ 20__ р. і становить за незалежною оцінкою/залишковою вартістю
_____ гривень.

Акт оцінки складається у випадках, визначених Методикою оцінки об'єктів оренди, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 10 серпня 1995 р. № 629 (ЗП України, 1995 р., № 12, ст. 276; Офіційний вісник України, 2003 р., № 1, ст. 23).

2. Захисна споруда передається в оренду з метою _____

(відповідно до статті 32 Кодексу цивільного захисту України)

Умови передачі орендованої захисної споруди орендарю

3. Факт передачі орендарю захисної споруди оформляється актом приймання-передачі захисної споруди, який підписується Сторонами. Акт приймання-передачі захисної споруди орендарю є невід'ємною частиною цього договору.

Одночасно з правом оренди захисної споруди орендарю надається право користування земельною ділянкою, на якій вона розташована, а також право користування земельною ділянкою, яка прилягає до захисної споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети оренди.

Сторони визначають розмір земельної ділянки, яка передається орендарю у цьому договорі. Якщо розмір земельної ділянки у договорі не визначений, орендарю надається право користуватися усією земельною ділянкою, якою володів орендодавець.

4. Орендар набуває право на користування захисною спорудою з моменту підписання Сторонами акта приймання-передачі захисної споруди, якщо інше не встановлено договором.

Орендна плата та порядок розрахунків

5. Орендна плата за користування захисною спорудою визначається відповідно до законодавства на підставі розрахунку, що є невід'ємною частиною цього договору, і становить за місяць оренди ____ гривень (без податку на додану вартість).

Розрахунок орендної плати для захисних споруд, що перебувають у власності Автономної Республіки Крим та у комунальній власності, здійснюється за методиками розрахунку орендної плати та пропорції її розподілу між відповідним бюджетом, орендодавцем і балансоутримувачем, визначеними органами, уповноваженими відповідно Верховною Радою Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування.

Для захисних споруд, що перебувають у державній власності, а також у разі відсутності методик розрахунку орендної плати та пропорції її розподілу між відповідним бюджетом, орендодавцем і балансоутримувачем, визначених органами, уповноваженими Верховною Радою Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування, орендна плата визначається на підставі Методики розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 1995 р. № 786 (ЗП України, 1996 р., № 2, ст. 57; 2011 р., № 71, ст. 2677).

Визначення розміру плати за користування земельною ділянкою здійснюється відповідно до земельного законодавства.

6. Нарахування податку на додану вартість на суму орендної плати здійснюється у порядку, визначеному законодавством.

7. Орендна плата підлягає індексації відповідно до законодавства.

8. Орендна плата вноситься до ____ числа місяця, що передує місяцю, за який проводиться оплата.

9. Розмір орендної плати може бути переглянуто на вимогу однієї із Сторін.

Одностороння зміна розміру плати за користування захисною спорудою не допускається, якщо інше не встановлено договором або законом.

10. Орендодавець звільняється від орендної плати за весь час, протягом якого захисна споруда не могла бути використана ним через обставини, за які він не відповідає.

11. Орендна плата підлягає сплаті незалежно від результатів провадження господарської діяльності орендаря.

12. Надміру сплачена сума орендної плати, що надійшла орендодавцю, підлягає в установленому законодавством порядку поверненню орендарю або заліку в рахунок майбутніх платежів.

13. У разі припинення (розірвання) договору оренди орендар сплачує орендну плату до дня повернення захисної споруди за актом приймання-передачі включно.

Закінчення строку дії договору оренди не звільняє орендаря від обов'язку сплатити заборгованість за орендною платою, якщо така виникла, у повному обсязі, враховуючи санкції.

14. Передбачені законодавством амортизаційні відрахування на захисну споруду нараховуються орендарем і в першочерговому порядку використовуються ним на повне її відновлення.

15. Поліпшення захисної споруди, здійснені за рахунок амортизаційних відрахувань, є власністю орендодавця, якщо такі поліпшення не можуть бути відокремлені без пошкодження захисної споруди.

Права та обов'язки Сторін

16. Орендар зобов'язаний:

прийняти захисну споруду в оренду;

у присутності орендодавця перевірити стан захисної споруди. Якщо орендар у момент передачі захисної споруди не переконався у належному стані захисної споруди, вона вважається такою, що передана йому в належному стані;

використовувати захисну споруду відповідно до мети оренди та умов цього договору;

здійснювати витрати, пов'язані з утриманням орендованої захисної споруди;

забезпечувати утримання та використання захисної споруди відповідно до вимог законодавства, державних будівельних та інших технічних, санітарних норм, норм пожежної та техногенної безпеки, запобігати її знищенню, пошкодженню і псуванню;

на вимогу орендодавця застрахувати захисну споруду;

у разі припинення або розірвання договору повернути орендодавцю орендовану захисну споруду в належному стані, не гіршому, ніж на момент передачі в оренду, з урахуванням нормального фізичного зносу та відшкодувати орендодавцю збитки в разі погіршення стану або втрати (повної або часткової) орендованої захисної споруди з вини орендаря.

17. Орендар має право:

за згодою орендодавця здавати захисну споруду в суборенду, якщо інше не передбачено законом;

за згодою орендодавця здійснювати реконструкцію, реставрацію, капітальний ремонт, технічне переоснащення та інші поліпшення захисної споруди, що підвищують її вартість;

користуватися системами комунікацій на території, на якій розміщено захисну споруду;

установлювати відповідні вивіски, таблички, рекламні стенди щодо місцезнаходження захисної споруди;

без додаткової плати заїжджати транспортним засобом на територію, на якій розміщено захисну споруду;

вимагати в орендодавця відшкодування витрат, пов'язаних з реконструкцією, реставрацією, капітальним ремонтом, технічним переоснащенням та іншими поліпшеннями захисної споруди, що підвищують її вартість.

18. Орендодавець зобов'язаний:

передати захисну споруду у стані, що відповідає умовам договору та її призначенню;

попередити орендаря про особливі властивості та недоліки захисної споруди, які йому відомі і які можуть бути небезпечними для життя, здоров'я, майна орендаря або інших осіб або призвести до пошкодження захисної споруди під час її оренди;

надавати орендарю документи, що підтверджують витрати, пов'язані з реконструкцією, реставрацією, капітальним ремонтом, технічним переоснащенням та іншими поліпшеннями захисної споруди, що підвищують її вартість і здійснені орендодавцем за рахунок орендаря;

не вчиняти дій, які б перешкоджали орендарю користуватися захисною спорудою згідно з умовами цього договору;

пропускати без додаткової плати транспортні засоби орендаря на територію, на якій розміщено захисну споруду.

19. Орендодавець має право:

разом з балансоутримувачем, ДСНС, відповідними органами і підрозділами цивільного захисту, місцевими держадміністраціями та органами місцевого самоврядування (їх представниками) контролювати стан готовності захисної споруди до використання за призначенням, її технічний стан, а також виконання орендодавцем умов договору;

складати акти (інші документи) за результатами здійснення контролю за готовністю до використання за призначенням, технічним станом захисної споруди, виконанням умов договору;

виступати з ініціативою щодо внесення передбачених законодавством змін до цього договору або його припинення з підстав, визначених у пункті 36 цього договору, а також його розірвання у разі погіршення стану орендованої захисної споруди внаслідок невиконання або неналежного виконання орендарем умов цього договору.

Особливі умови договору

20. Захисна споруда не може бути предметом застави, купівлі-продажу (іншого відчуження), на неї не може бути накладено стягнення за претензіями кредиторів орендаря.

21. Один дублікат ключів від захисної споруди, опечатаний печаткою орендаря, перебуває в орендодавця.

22. У разі суборенди захисної споруди орендар та суборендарі беруть участь в її утриманні відповідно до укладених між ними договорів.

23. У разі оренди захисної споруди строком на три роки і більше договір підлягає нотаріальному посвідченню, а право користування захисною спорудою, яке виникає на підставі цього договору, підлягає державній реєстрації, що здійснюються за рахунок власних коштів

(орендодавця/орендаря)

Відповідальність і вирішення спорів за договором

24. За невиконання або неналежне виконання зобов'язань за цим договором Сторони несуть відповідальність, визначену договором або законом.

25. Орендодавець не відповідає за зобов'язаннями орендаря. Орендар не відповідає за зобов'язаннями орендодавця, якщо інше не передбачено цим договором. Орендар відповідає за своїми зобов'язаннями і за зобов'язаннями, за якими він є правонаступником, виключно власним майном. Стягнення за цими зобов'язаннями не може бути звернене на орендовану захисну споруду.

26. Орендар несе відповідальність за втрату (нестачу) або пошкодження з його вини захисної споруди відповідно до законодавства та цього договору, відновлює захисну споруду для використання за призначенням за рахунок власних коштів.

27. Закінчення строку дії цього договору не звільняє Сторони від відповідальності за його порушення, що мали місце протягом строку його дії.

28. Спори, що виникають за цим договором або у зв'язку з ним, не вирішені шляхом переговорів, вирішуються в судовому порядку.

Форс-мажорні обставини

29. Сторони погодилися, що у разі виникнення форс-мажорних обставин, які не залежать від їх волі (за винятком настання їх у періоди, визначені в абзаці другому пункту 37 цього договору), Сторони звільняються від відповідальності за часткове або повне невиконання обов'язків за цим договором.

30. Обставини, зазначені у пункті 31 цього договору, підтверджуються регіональною торгово-промисловою палатою.

Строк дії, умови зміни та припинення договору

31. Цей Договір укладено строком на _____, що діє з “___” _____ 20__ р. до “___” _____ 20__ р. включно.

32. Умови цього договору зберігають силу протягом усього строку дії цього договору, у тому числі у разі, коли після його укладення законодавством встановлено правила, що погіршують становище орендаря, а в частині зобов'язань орендаря щодо орендної плати - до виконання зобов'язань.

33. Зміни до умов цього договору допускаються за взаємною згодою Сторін і оформляються додатковими угодами, що є невід'ємною частиною цього договору. Зміни, що пропонуються для внесення, розглядаються протягом місяця з дати їх подання до розгляду іншою Стороною.

34. Якщо орендар продовжує користуватися захисною спорудою після закінчення строку дії договору, то за відсутності заперечень орендодавця протягом місяця договір вважається поновленим на строк, який був раніше встановлений договором.

35. Реорганізація орендодавця чи орендаря не може бути підставою для зміни умов договору або припинення його дії (у такому разі права та обов'язки Сторін за цим договором переходять до правонаступників).

36. Чинність цього договору припиняється внаслідок:

закінчення строку, на який його було укладено;

ліквідації юридичної особи, яка була орендарем або орендодавцем;

смерті орендаря або орендодавця (якщо орендарем або орендодавцем є фізична особа).

37. Договір розривається у разі:

введення в Україні або в окремих її місцевостях режимів воєнного, надзвичайного стану, встановлення для єдиної державної системи цивільного захисту у повному обсязі або окремих її територіальних підсистем режиму надзвичайної ситуації, початку особливого періоду;

виключення захисної споруди з фонду захисних споруд цивільного захисту;

купівлі орендованої захисної споруди орендарем (для захисних споруд цивільного захисту, що перебувають у приватній власності);

знищення орендованої захисної споруди;

за згодою Сторін або за рішенням суду.

38. У разі припинення або розірвання договору поліпшення орендованої захисної споруди, здійснені орендарем за рахунок власних коштів та за згодою орендодавця, які можна відокремити від орендованої захисної споруди не завдаючи їй шкоди, є власністю орендаря, а невід'ємне поліпшення - власністю орендодавця.

39. У разі припинення або розірвання цього договору захисна споруда, за винятком випадків, передбачених абзацом другим пункту 37 цього договору, повертається орендарем орендодавцю протягом трьох робочих днів.

У випадках, передбачених абзацом другим пункту 37 цього договору, захисна споруда повертається орендарем орендодавцю протягом 12 годин.

У разі коли орендар затримав повернення захисної споруди, він несе ризик його випадкового знищення або випадкового пошкодження.

40. Захисна споруда вважається повернутою орендодавцю з моменту підписання Сторонами акта приймання-передачі.

41. Якщо орендар не виконує обов'язку щодо повернення захисної споруди, орендодавець має право вимагати від орендаря сплати неустойки у розмірі _____ за користування захисною спорудою за час прострочення.

42. Взаємовідносини Сторін, не врегульовані цим договором, регулюються законом.

43. Цей договір складено у двох примірниках, один з яких зберігається в орендодавця, другий - в орендаря.

44. Додаткові угоди та додатки до цього договору є його невід'ємною частиною.

45. До цього договору додаються:

розрахунок орендної плати;

звіт про оцінку/акт оцінки захисної споруди (у разі потреби);

акт приймання-передачі захисної споруди;

копія паспорта захисної споруди (сховища, протирадіаційного укриття);

копія документа, що відповідно до закону засвідчує державну реєстрацію права користування нерухомим майном (у разі потреби).

Інші умови договору

Адреса і підписи сторін

Орендодавець

(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

уповноваженої особи)

(адреса)

(підпис)

Орендар

(посада, прізвище, ім'я та по батькові)

уповноваженої особи)

(адреса)

(підпис)

МП*

МП*

* Відбиток печатки проставляється за її наявності.